

Een parel onder mystieke theosofische literatuur: *Licht op het Pad*

– Femmie Liezenga

Een van de klassiekers van theosofische literatuur die ons de weg naar het hart van ons Wezen wijst is *Licht op het Pad*. Het boekje nodigt uit tot diepe zelfstudie en overpeinzing.

Femmie Liezenga is één van de bewoners van 'het grote huis' van het Internationaal Theosofisch Centrum in Naarden. Zij heeft binnen het ITC en de TVN verschillende functies bekleed, onder andere als secretaris van het hoofdbestuur. Momenteel is zij actief op het ITC.

Een van de klassiekers van theosofische literatuur die ons de weg naar het hart van ons Wezen wijst is *Licht op het Pad*. Het boekje nodigt uit tot diepe zelfstudie en overpeinzing.

Mabel Collins heeft de woorden die ze op intuïtieve wijze heeft ontvangen opgeschreven en aan H.P. Blavatsky laten zien. Deze herkende gedeelten ervan uit een ander oud geschrift en gaf Mabel Collins vervolgens toestemming deze af te drukken in het tijdschrift *Lucifer*, het toenmalige orgaan van de TS.

Volgens C.W. Leadbeater (hierna: CWL) zijn de woorden van archaische oorsprong. De tekst verscheen volgens CWL in die archaische tijd op in totaal tien palmblederen. Op ieder palmbled stond drie regels die je van boven naar beneden moest lezen. Er waren in totaal dus dertig regels. In latere tijd zijn de regels door een ingewijde in het Engels vertaald en zijn er aan die regels commentaren toegevoegd. De re-

gels bestaan uit twee delen: het eerste deel (vijftien regels + commentaren) is voor de beginnende aspirant en zelfs voor de leek, maar het tweede deel (vijftien regels + commentaren) is bestemd voor de gevorderde discipel en zelfs voor de Adept. We zouden hieruit kunnen concluderen dat de regels meerdere sluiers bevatten die we zelf moeten zien op te lichten.

Ik wil in dit artikel niet verder ingaan op hoe het boekje is ontstaan. U kunt dit in de hierna genoemde commentaren zelf vinden. Vooral in *Talks on the Path of Occultism*, part III, van Annie Besant en C.W. Leadbeater kunt u de ontstaansgeschiedenis en achtergronden van dit boekje vinden.

Licht op het Pad hoort thuis in het rijtje van twee andere klassiekers, namelijk: *Aan de Voeten van de Meester* (Alcyone, of J. Krishnamurti) en *De Stem van de Stilte* (H.P. Blavatsky). De genoemde drie boekjes zitten samen in één band onder de titel: *Drie Wegen, één Pad*, te verkrijgen bij de UTVN. In dit boek is desgewenst een recentere vertaling van de citaten uit het Engels te vinden dan in de versie waarvoor ik bij het schrijven van dit artikel koos.

Vermeld dient te worden dat er diverse commentaren op *Licht op het Pad* zijn geschreven:

- *Zoek naar de Weg* van Rohit Mehta (*Seek out the Way*)

- *Op de drempel van het Heilige Pad* van Joy Mills (*Entering on the Sacred Way*)

- *The Way of Wisdom* van N.S. Ram (niet in het Nederlands)

- *Talks on the Path of Occultism*, part III, van Annie Besant en C.W. Leadbeater (niet in het Nederlands)

Aan u natuurlijk welke u verkiest. Ik raad u echter aan eerst *zelf* het boekje

te lezen en te overpeinzen, alvorens u zich tot de commentaren wendt.

Ik wil graag aanhalen wat N. Sri Ram in *The Way of Wisdom* heeft gezegd over deze drie boekjes (tussen haakjes: hij was een van de vroegere Presidenten van de TS en de vader van onze huidige Presidente, Radha Burnier). Volgens N. Sri Ram behandelen de drie boekjes hetzelfde onderwerp, maar op verschillende wijze; ze zijn complementair. Hij zegt verder dat *Aan de Voeten van de Meester* zeer geschikt is voor de beginnende leerling. Het boekje beschrijft wat we moeten doen en wat we moeten laten, hoe we onze gedachten onder controle kunnen brengen, enzovoort.

Vervolgens zegt hij dat *De Stem van de Stilte* over compassie gaat welke verbonden is met zielenwijsheid. Wij moeten compassie ontwikkelen voor alle levende wezens.

Dit boekje, zegt hij, behandelt de verschillende deugden welke de leerling in zichzelf tot ontwikkeling dient te brengen. De leringen moeten eerst binnenin onszelf worden gerealiseerd, pas dan zullen deze zich uitdrukken in ons gedrag naar buiten toe. Daarom is het net zo praktisch als *Aan de Voeten van de Meester*. Een handeling kan op zichzelf eenvoudig zijn, maar de kracht die erachter ligt varieert van persoon tot persoon. De een kan iets doen zonder dat hij weet waar het om gaat, terwijl een ander iets doet en zich bewust is van de diepe betekenis erachter.

Volgens N. Sri Ram is *Licht op het Pad* een occult geschrift dat niet bedoeld is voor de wereldlijk gerichte mens. Het is bedoeld voor persoonlijk gebruik van diegene die onbekend is met de Oosterse Wijsheid en graag in

de invloedssfeer ervan wil treden. Met Oosterse Wijsheid wordt esoterische Wijsheid bedoeld. Het is die Wijsheid die we onder andere terugvinden in de *Upanishaden* en de *Veda's*.

N. Sri Ram zegt vervolgens dat *Licht op het Pad* meer van ons eist dan de andere twee boekjes en dat er een diepe betekenis in de regels wordt uitgedrukt die je niet zult kunnen bevatten zonder diep gerichte aandacht. De regels erin moeten niet lichtzinnig worden opgevat. Ze zijn zwaar voor diegenen die het leven licht willen opvatten en die zeggen dat ze zelf wel bepalen wat ze willen doen en laten, en zeggen vrij te willen zijn.

De regels zijn niet geschikt voor diegene die niet begrijpt dat *ware* vrijheid ligt in het vrij zijn van alle zelfzucht, van het ik. Diegene die echter serieus is en besloten heeft de moeilijke maar mooie reis naar het hart van het Wezen te ondernemen, heeft aan de twee maal vijftien regels die neergelegd zijn in dit meesterwerkje van mystiek, gedurende zijn hele leven en lang daarna een waardevolle gids.

In *Licht op het Pad* wordt dat wat we moeten doen en laten veel radicaler uitgedrukt dan in de andere twee boekjes. We komen niet weg met half werk. We moeten de eisen volledig inwilligen en als er bijvoorbeeld in de allereerste regel wordt gezegd: *Roei eierzucht uit*, wil dit volgens N. Sri Ram zeggen dat we dit volledig moeten doen en niet slechts voor driekwart! We moeten bijvoorbeeld ambitie met wortel en tak uitroeien en niet alleen de takken ervan afknippen. Ambitie heeft vele lagen, niet alleen materieel gezien, maar op heel subtiel onzichtbaar vlak kan dit onkruid ons nog steeds achtervolgen, hoe spiritueel we ook denken te zijn! Als we niet heel

goed opletten en ons bewust zijn van het gevaar van ambitie, groeit het onkruid van zelfzucht opnieuw en misschien wel harder en hoger dan daarvoor.

In ons leven van elke dag kunnen we ons, door oplettend te zijn en door onze motieven te onderzoeken, bewust worden van onze ambitie. Dit is een werk dat niet in één keer is gedaan...! Telkens opnieuw wordt er van ons gevraagd oplettend te zijn, alert.

Joy Mills gaat in haar commentaar *Op de drempel van het Heilige Pad* heel diep in op de allereerste zin van het boekje: *Deze regels zijn geschreven voor alle leerlingen. Houdt u er aan*. Ook in deze waarschuwing voel je dat je serieus moet zijn in je benadering en niet maar wat halfslachtig de regels tot je moet nemen. Anders kun je er maar beter niet aan beginnen en liever een wat gemakkelijker leven blijven leiden.

De volgorde van het lezen van de tekst vereist wat uitleg. Hier volgt een voorbeeld hoe je de tekst moet lezen.

Deel I: Regel 1: *Roei eierzucht uit*.

Hierna het commentaar (onder punt 4 in het boekje): *Werk zoals diegenen die vol eierzucht zijn*.

Regel 2: *Roei de begeerte naar leven uit*.

Hierna commentaar (onder punt 4): *Heb eerbied voor het leven als zij, die het begeren*.

Regel 3: *Roei de begeerte naar troost uit*.

Hierna commentaar (onder punt 4): *Wees gelukkig als zij die naar geluk haken*.

Zoek in het hart de wortel van het kwaad en vernietig die. Het kwaad groeit even welig in het hart van de toegewijde discipel als in dat van de mens van de wereld...

Even verderop in hetzelfde punt 4 lezen we: ***Leef noch in het verleden, noch in de toekomst, maar leef in de Eeuwigheid van het Nu.***

In het boekje komt vier keer het woord *Eeuwig* voor. Kennelijk moeten we over dat woord diep peinzen. Het eeuwige bevindt zich voorbij tijd en ruimte, voorbij de veranderlijkheid, voorbij de vergankelijkheid. Het Eeuwige bevindt zich in de holte van het Hart, in het Wezen van alles.

Wij moeten leren om ons gevoel van afgescheidenheid te boven te komen en ons innerlijk leren afstemmen op dat eeuwige, het tijdloze, het onveranderlijke, boven tijd en ruimte, boven afgescheidenheid.

Onder punt 8 (een commentaar op de regels 5, 6 en 7) lezen we onder andere: ***Het moet het Eeuwige zijn dat uw kracht en schoonheid te voorschijn doet treden, niet de begeerte naar groei. Want in het ene geval ontplooit gij u in de lichtende glans van smetteloze Reinheid, in het andere verstart ge door de brandende hartstocht naar persoonlijke grootheid.***

Regel 9 zegt: ***Begeer slechts wat in u is.***

Onder punt 12 (commentaar) staat: ***... want in u is het Licht der wereld, het enige licht dat het Pad bestralen kan. Indien ge er niet in slaagt het binnenin u te ontdekken, is het nutteloos het elders te zoeken.***

Regel 10: ***Begeer slechts wat boven u ligt.***

Het commentaar onder punt 12 zegt: ***Het ligt boven u, want wanneer ge het bereikt hebt, zult ge uzelf verloren hebben.***

Regel 11 zegt: ***Begeer slechts wat onbereikbaar is.***

Het commentaar onder punt 12 zegt: ***Het is onbereikbaar, omdat het immer terugwijkt. Gij zult het Licht intreden, maar ge zult nimmer de Vlam raken.***

Volgens Rohit Mehta (in *Zoek naar de Weg*) is het boekje een meesterwerkje van mystiek. Hij begint zijn commentaar met de zin in regel 17: ***Zoek naar de Weg.***

Meesterlijk beschrijft Mehta het woeden van de innerlijke storm die elk mens op het Pad ondergaat. Hij moet leren te midden van alle stormen van het leven een volmaakt evenwicht in gedachten en gevoel te bewaren. Rohit geeft dan het voorbeeld van de stilte in de Natuur die neerdaalt na een storm. Ons wordt echter een waarschuwing gegeven: ***Zie uit naar de bloem die zal bloeien in de stilte die volgt op de storm – niet vóór die tijd.***

Mehta: ***Het openen van de bloesem is de diep geestelijke ervaring die ons deel wordt na het ontzettende woeden van de storm. Het zuiveren van de Natuur door de storm is het scheppen van ruimte.***

Rohit besteedt in het tweede hoofdstuk van zijn boek veel aandacht aan *De toestand van het alleen-zijn* en zegt dat in de filosofie van de Vedanta het Absolute Brahman heet en dat de definitie die daarin van Brahman wordt gegeven is: ***de Ene zonder de tweede.***

Hoe meer je studeert in en peinst over de regels die ons in dit boekje zijn gegeven, hoe dieper en meeromvattend deze regels blijken te zijn.

Naarmate je verder in de tekst duikt, ontdek je dat het hier om iets wonderbaarlijks, om een Geheimenis gaat. Een Geheimenis die je misschien wel aanvoelt, maar eigenlijk niet werkelijk kunt bevatten. Nogmaals het commentaar onder punt 12 deel I: ***Het is onbereikbaar, omdat het immer terugwijkt. Gij zult het Licht intreden, maar nimmer zult ge de Vlam raken.***

Het grote Mysterie waarin we leven, bewegen en ons bestaan hebben, lijkt haar Geheim nooit helemaal prijs te

geven en dat is in mijn ogen nu juist de schoonheid ervan. Het wekt onze nieuwsgierigheid en geestdrift om te onderzoeken en een groeiend inzicht ontwaakt. Maar het maakt ons ook uitermate nederig...

Laten we in dit verband de eerste van de drie grondstellingen uit de Proloog van *De Geheime Leer* aanhalen: *Een alomtegenwoordig, eeuwig, grenzeloos en onveranderlijk Beginsel, waarover alle bespiegeling onmogelijk is, aangezien dit het menselijk begripsvermogen te boven gaat en het door enige menselijke uitdrukking of vergelijking alleen maar nietiger kan lijken dan het is. Het ligt voorbij het gebied en het bereik van de gedachte – in de woorden van de Mandukya Upanishad, ‘ondenkbaar en onuitsprekelijk’.*

Je zou je nu kunnen afvragen: als ik het grote Geheim toch nooit helemaal kan ontrafelen, wat is dan het nut hier mee bezig te gaan? Het gaat er bij het ontrafelen van dit grote Geheimenis echter niet om dit met het lagere verstand te begrijpen, want dan zul je voortdurend op een muur stuiten. Je moet er ook niet mee bezig zijn om resultaat voor jezelf te verwachten.

Als je echter leert de hogere beginselen door je heen te laten werken en diep peinst over waarheden die in de wijsheidstraditie zijn neergelegd, wordt de reis naar binnen, voorbij de begrenzing van het denken, een waar avontuur, een grootse ontdekkingstocht waaraan geen einde schijnt te komen. Dan ontsluit laag na laag zich voor je geestesoog. Zo gaan we ons verwonderen over het grote Mysterie dat ons omringt... De schoonheid van de ontdekkingstocht is dat het de reis naar binnen tot een vreugdevolle reis maakt, een reis zonder einde.

Tot slot: in regel 17 van deel II staat: ***Vraag het meest innerlijke, het ene, naar het uiteindelijke geheim, dat het voor u bewaart door alle eeuwen heen.***

Commentaar 19, 20 en 21:

Houd vast aan dat, wat noch substantie, noch bestaan heeft.

Luister slechts naar de stem, die klankloos is.

Zie slechts naar dat, wat evenzeer onzichtbaar is voor het innerlijke als voor het uiterlijke zintuig.

Het eerste en het tweede deel eindigen met: *Vrede zij met U.*

Deze voorschriften zijn geschreven voor alle discipelen: houdt u daaraan.

Voordat de ogen kunnen zien, moeten zij hun vermogen om tranen te storten verloren hebben.

Voordat het oor kan horen, moet het zijn gevoeligheid verloren hebben.

Voordat de stem kan spreken in aanwezigheid van de Meesters, moet zij haar vermogen om te kwetsen verloren hebben.

Voordat de ziel kan staan waar de Meesters zijn, moeten haar voeten gewassen zijn in het bloed van het hart.

(Mabel Collins, Licht op het Pad, deel I, blz. 159
In Drie Wegen, Eén Pad, UTVN)